Aspecte ale evoluției geo-demografice a așezărilor din ținutul Soroca și Orhei-Lăpușna la sfârșitul secolului al XVIII-lea - începutul secolului al XIX-lea

Tudor CIOBANU,
Agenția Națională a Arhivelor

Procesul de modernizare a Țărilor Române a determinat schimbări în evoluția așezărilor din acest spațiu. Pornind de la analiza comparativă a catagrafiilor Țării Moldovei din anii 1772-1773, 1774, 1803, 1808 constatăm o creștere semnificativă atât a numărului de localități cât și a efectivului de locuitori într-o așezare. Totodată, observăm modificări ale structurii teritorial-administrative a Țării Moldovei. Împărțirea localităților Țării Moldovei pe categorii în funcție de numărul de locuitori, în conformitate cu datele din sursele statistice menționate, scoate în evidență specificul creșterii demografice pentru diferite zone. În ținuturile de margine Soroca și Orhei-Lăpușna atestăm un spor demografic important. Către începutul secolului al XIX-lea localitățile „foarte mici" se vor înjumătăți, sporind semnificativ localitățile „mijlocii" și „mari". Creșterea demografică a fost determinată de mai mulți factori, printre care: sporul natural și procesele imigraționiste. Populația nou venită, în cele mai multe cazuri, se așeza cu traiul în comunitățile deja constituite, fapt care permitea asimilarea acestora. Localități cu cea mai multă populație erau cele de-a lungul râului Nistru. Cu toate că și aici era un deficit de teren arabil, dar exista posibilitatea desfășurării unor activități economice deosebit de cele agricole. Tot aici erau concentrați și slujitorii care asigurau paza marginii. Cu toate că marea majoritate a populației locuia în spațiul rural, inclusiv și în ținuturile Soroca și Orhei-Lăpușna, modernizarea determina mișcarea populației spre așezările urbane și, respectiv, spre diversificarea activităților economice.